

Monumentnummer*: 520610

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 16 oktober 2001
Kadaster deel/nr 82723/172

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*		
Breukelen		Stichtse Vecht		Utrecht		

Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Straatweg	21			3621 BG	Breukelen		
Straatweg	23			3621 BB	Breukelen		

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Breukelen-Nijenrode	C			3198
Breukelen-Nijenrode	C			3494
Breukelen-Nijenrode	C			931

Omschrijving**

Inleiding

POORTGEBOUW als onderdeel van de buitenplaats Nijenrode. De buitenplaats heeft zijn oorsprong in een 13de eeuws kasteel. Belangrijke uitbreidingen en restauraties hebben zich onder meer in de 17de eeuw voorgedaan onder Johan I Ortt, die ook de opdracht gaf voor de aanleg van een formele tuin. Vanaf 1907 was de buitenplaats in het bezit van de Amsterdamse koffiehandelaar Michiel Onnes. Hij liet het kasteel onder leiding van architect E.G. Wentinck herstellen naar een 17de eeuwse situatie en voegde enkele bijgebouwen toe. De tuinarchitecten L.A. Springer en H. Copijn waren verantwoordelijk voor de tussen 1912-1915 tot Landschappelijke tuin omgevormde aanleg met een gemengd karakter. Thans zetelt Nijenrode Universiteit voor Bedrijfskunde in het kasteel en is met de aankoop van grond in de richting van het Amsterdam Rijnkanaal het grondgebied van de buitenplaats opnieuw vergroot.

Omschrijving

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Het poortgebouw bevindt zich evenwijdig aan de Straatweg en de buitengracht. Een vaste gemetselde brug verbindt het gebouw met de Straatweg. De keermuren zijn afgesloten met natuurstenen dekplaten. Aan de Straatweg bevinden zich ter beëindiging van de uitzwenkende brugdelen natuurstenen sokkels met beeldhouwde leeuwen, die beide een wapenschild met onder meer het wapen van Ruwiel vasthouden.

Het pand is in baksteen opgetrokken vanuit een rechthoekige plattegrond. Het hoofdvolume bestaat uit twee bouwlagen met een zadeldak, dat in het midden doorsneden wordt door een haaks geplaatst, hoger opgetrokken zadeldak. Aan de oostzijde wordt het boven de dakvoet opgetrokken geveldeel geflankeerd door achthoekige traptorens van vier bouwlagen hoog. Aan de westzijde bevinden zich op de hoeken uitbouwen van één bouwlaag met zadeldak haaks op het hoofdgebouw. Tussen de inrijpoort en deze uitbouwen bevinden zich scheimuren van één bouwlaag hoog, die de privé erven van de dienstwoningen afscheiden. De daken zijn gedekt met leien in rijndekking en de dakvoeten zijn uitgevoerd met houten bakgoten die rusten op geprofileerde klossen.

De gevels van de hoger opgetrokken middentravee en de kopse gevels van hoofdvolume en aanbouwen zijn uitgevoerd als trapgevel met natuurstenen dekplaten. De dakschilden worden doorsneden door bescheiden houten dakkapellen met vijfzijdige, met leien gedekte schildkappen en rechtgesloten vensters met luiken en naar binnen draaiende ramen. De rechtgesloten, houten vensters komen voor als kloostervensters, kruisvensters en als enkelvoudige vensters onder gedrukte ontlastingsboog. Ze zijn uitgerust met (onder)luiken en vaste - en draairamen in glas-in-lood. De gevels zijn verrijkt met sierankers. De buitenste geveldelen van de drie traveeën brede, symmetrische voorgevel (oostzijde) bevatten per bouwlaag en per dakschild één kloosterkozijn respectievelijk dakkapel. De traptorens, die de trapgevel flankeren zijn voorzien van enkele vensters en in de top kloostervensters. De achzijdige schilden van de torenspitsen hebben een zeeg en zijn met leien gedekt. Deze spitsen worden bekroond door zinken pironen. De trapgevel tussen de torens heeft een poort met een gedrukte segmentboog, waarvan de omlijsting en negge zijn uitgevoerd met natuurstenen blokken. Daarboven bevindt zich een geornamenteerde gevelsteen waarin onder meer het bouwjaar (1916) verwerkt is. De tweede bouwlaag bevat twee kloostervensters. In de top bevindt zich een derde kloostervenster. De trapgevel is uitgevoerd met een gemetselde gevelmakelaar en wordt bekroond door een natuurstenen beeldhouwde leeuw, die een schild vasthoudt. De linkerzijgevel (zuidzijde) en de rechterzijgevel (noordzijde) zijn identiek en grotendeels blind. Op de top bevindt zich een gemetselde schoorsteen, bekroond met ijzeren spitsen en windvanen met het wapen van Ruwiel. Op de verticale middenas is een liseen uitgemetseld. Links en rechts van deze liseen bevindt zich in de topgevel een enkel venster. De symmetrische achtergevel (westzijde) bevat een middentravee met trapgevel, die uitgevoerd is als de voorgevel. Een uitzondering hierop vormen de poortomlijsting, die is uitgevoerd met natuurstenen neggeblokken en de uitvoering van de trapgevel, waarvan de top wordt afgesloten met een eenvoudige dekplaat. De twee traveeën aan weerszijden van de middentravee bevatten in de tweede bouwlaag telkens twee kruisvensters. Op de begane grond bevinden zich links een kruiskozijn, deur met tweedelig bovenlicht en een kloostervenster. Het geveldeel rechts van de poort is gewijzigd. De dakschilden hebben één dakkapel als aan de voorzijde. De kopse gevels van de uitbouwen van één bouwlaag zijn blind. In de scheimuren met ezelsruggen bevinden zich getoogde openingen met getoogde opgeklampte deuren aan de noord- en zuidzijde. De muren zijn voorzien van uitgemetselde hoekpijlers, die bekroond worden met uitkragende natuurstenen dekplaten, waarop bolvormige elementen staan. Het interieur van de noordelijke dienstwoning heeft de interne indeling en detaillering grotendeels behouden. De begane grond van het zuidelijke deel van het poortgebouw is in 1985 verbouwd ten behoeve van de vergroting van de portiersloge. Van belang zijn onder meer de houten spiltrap in de traptoren, de vaste kastenwand met paneeldeuren en een schoorsteen met houten schouw balk, natuurstenen schoorsteenposten, plavuizen hardvloer en Delfts blauwe betegeling.

Waardering

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Het pand is van algemeen belang vanwege de cultuur- en architectuurhistorische waarde als gaaf bewaard voorbeeld van een poortgebouw met dienstwoningen uit 1916 alsmede vanwege de cultuurhistorische waarde als functioneel onderdeel van de buitenplaats Nijenrode. Het poortgebouw heeft stedenbouwkundige waarde door de beeldbepalende ligging aan de Straatweg en de Vecht alsmede door de visuele en ruimtelijk-functionele relatie met de andere onderdelen van het complex.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Bijgebouwen kastelen enz.

Functie

Bijgebouw

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument